

PATVIRTINTA
Šiaulių „Ringuvos“ specialiosios mokyklos
direktorius 2019 m. spalio 18 d.
įsakymu Nr. TOV-213

ŠIAULIŲ „RINGUVOS“ SPECIALIOSIOS MOKYKLOS POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIS NUOSTATAS

1. Šiaulių „Ringuvos“ specialiosios mokyklos aprašas dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams (toliau – Aprašas) yra parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. V-1268 „Rekomendacijos dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams“.

2. Aprašu siekiama padėti Šiaulių „Ringuvos“ specialiosios mokyklos (toliau – mokyklos) darbuotojams veiksmingai reaguoti į kraštutinius mokinių netinkamo elgesio atvejus bei iškilusią grėsmę, siekiant užtikrinti mokyklos bendruomenės narių ir (ar) kitų asmenų fizinį ir psichologinį saugumą.

3. Aprašas nustato galimas taikyti poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, taip pat pagrindines šių priemonių taikymo mokykloje sąlygas.

4. Apraše vartojamos šios sąvokos:

4.1. **Mokyklos darbuotojas** – mokytojas, mokyklos administracija, pagalbos mokiniui specialistai.

4.2. **Draudžiami daiktai** – bet kokie daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių apyvarta uždrausta arba ribojama Lietuvos Respublikos įstatymų ar kitų teisės aktų saugumo, sveikatos apsaugos ir kitais visuomenės poreikiais, taip pat kiti mokykloje draudžiami daiktai (reikmenys), kurie nurodyti Šiaulių „Ringuvos“ specialiosios mokyklos Mokinių elgesio taisyklėse.

4.3. **Netinkamas mokinio elgesys** – mokinio elgesys, keliantis realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, taip pat pasikartojantis, tyčinis, agresyvus, įžūlus, griaunantis ugdymosi procesą, pažeidžiantis kitų asmenų garbę ir orumą bei psichologinį ir fizinį saugumą mokinio elgesys.

4.4. **Poveikio priemonė** – mokyklos darbuotojo veiksmai, kuriais siekiama nutraukti ar sustabdyti netinkamą mokinio elgesį bei atkurti psichologiškai ir fiziškai saugią ir savitarpio pagarba grįstą ugdymosi aplinką.

4.5. **Pagrįsti fiziniai veiksmai** – su fiziniu kontaktu susiję mokyklos darbuotojo veiksmai mokinio atžvilgiu, kurių gali būti imamas siekiant nutraukti mokinio elgesį, keliantį realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, arba užkirsti jam kelią.

4.6. **Ugdymosi vietos pakeitimas** – laikinas mokinio atskyrimas nuo kitų mokinių, tęsiant mokinio ugdymąsi kitoje mokyklos patalpoje arba teikiant mokiniui reikiamą švietimo pagalbą.

5. Kitos apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2011, Nr. 38-1804), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme (Žin., 1996, Nr. 33-807) ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

6. Sprendžiant mokinio elgesio problemas bei taikant poveikio priemones vadovaujamosi Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija (Žin., 1995, Nr. 60-1501), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu (Žin., 2007, Nr. 80-3214; 2010, Nr. 157-7969), Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, nustatymo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 2 d. nutarimu Nr. 437 (Žin., 2002, Nr. 35-1305; 2007, Nr. 107-4379), Mokyklos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. V-579 (Žin., 2011, Nr. 45-2121), Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. ISAK-941 (Žin., 2004, 100-3729; 2011, Nr. 99-4675), Psichologinės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. V-1215 (Žin., 2011, Nr. 88-4220), Pedagoginių

psichologinių tarnybų darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 22 d. įsakymu Nr. V-1396 (Žin., 2011, Nr. 97-4600), Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-1462 „Dėl teisės pažeidimų, mokyklos nelankymo, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, ŽIV/AIDS, smurto ir nusikalstamumo prevencijos“ (Žin., 2004, Nr. 145-5281) ir kitais teisės aktais, taip pat prioritetinės vaiko teisių ir interesų apsaugos ir gynimo, vaiko žmogiškojo orumo, individualizavimo, visapusiškumo, pagarbos ir protingumo principais.

II. POVEIKIO PRIEMONĖS IR BENDROSIOS JŲ TAIKYMO SĄLYGOS

7. Mokyklos darbuotojas, esant apraše nustatytoms sąlygoms ir siekdamas užtikrinti mokyklos bendruomenės narių ir (ar) aplinkinių saugumą, taiko šias poveikio priemones ar imasi šių veiksmų:

7.1. pakeičia mokinio ugdymosi vietą;

7.2. iškviečia mokyklos direktorių/ jo pavaduotoją, socialinį pedagogą, mokyklos slaugytoją;

7.3. organizuoja mokinio daiktų patikrinimą;

7.4. panaudoja pagrįstus fizinius veiksmus.

8. Taikant apraše numatytas poveikio priemones atsižvelgia į mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, jo sveikatos būklę, psichologinę savijautą ir kitas, poveikio priemonės parinkimui ir taikymui svarbias, aplinkybes.

9. Apraše numatytos poveikio priemonės taikomos mokiniui tik tada, kai mokyklos darbuotojas yra panaudojęs visas kitas galimas priemones ir švietimo pagalbos teikimo galimybes (pvz., mokiniui buvo skirti 3 žodiniai išpėjimai per vieną pamoką, po ketvirtos pastabos - parašyta pastaba Tamo dienyne, vestas individualus pokalbis su mokiniu, informuoti tėvai (globėjai, rūpintojai), klasės vadovas ir jos nedavė laukiamų rezultatų, išskyrus neatidėliotinus atvejus, kai vaiko elgesys daro žalą ar kelia realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, saugumui ar turtui.

10. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę nedelsiant informuojamas mokyklos direktorius, jo pavaduotojas, socialinis pedagogas, mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų, esant būtinybei, savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyrius ir (ar) teritorinė policijos įstaiga.

11. Mokiniui pritaikytą poveikio priemonę ir mokyklos darbuotojo veiksmus mokinio atžvilgiu fiksuoja mokyklos slaugytoja „Poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams registracijos žurnale“ (1 priedas).

12. Mokyklos darbuotojas, įtaręs, kad mokinys mokykloje ar jos teritorijoje vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas ar yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, informuoja mokyklos direktorių, jo pavaduotoją, socialinį pedagogą ir vadovaujasi Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas nustatymo organizavimo aprašu ir laikosi jame nurodytų veiksmų sekos.

III. UGDYMO SI VIETOS PAKEITIMAS

13. Ugdymosi vietos pakeitimas taikomas mokytojo sprendimu, kai mokinys į mokytojo pastabas nereaguoja ir jo elgesys akivaizdžiai griauna mokinių ugdymosi procesą pamokos metu. Mokytojas, įvertinęs susidariusią situaciją gali iškviešti socialinę pedagogę, mokyklos direktorių / direktoriaus pavaduotoją, slaugytoją, kad padėtų nutraukti netinkamą mokinio ar mokinių grupės elgesį.

14. Pakeitęs ugdymosi vietą, mokinys, prižiūrimas mokyklos socialinio pedagogo / mokyklos slaugytojos, atlieka mokytojo paskirtas užduotis arba mokiniui teikiama reikiama švietimo pagalba. Į pakeistą ugdymosi vietą, mokinių palydi iškvieštas socialinis pedagogas / mokyklos slaugytoja.

15. Mokinio ugdymosi vieta pakeičiama ne ilgesnei kaip ši sprendimą priėmusio mokytojo pamokos trukmei. Esant būtinybei, šios priemonės taikymo trukmė pratęsiama mokyklos direktoriaus ar jo pavaduotojo sprendimu, atsižvelgus į švietimo pagalbos specialisto, mokyklos slaugytojos rekomendaciją, tačiau ne ilgiau kaip iki tos dienos pamokų pabaigos.

16. Jei mokinys nevykdo nurodymų, neatlieka užduočių, po pamokos ar kitu artimiausiu metu, dalyko mokytojas dirba individualiai su mokiniu, kad būtų kompensuotas nedalyvavimas pamokoje (se).

17. Po pamokų darbuotojai, taikę mokiniui ugdymosi vietos pakeitimo priemonę, kartu su mokiniu aptaria poveikio priemonės taikymą. Po aptarimo mokyklos slaugytoja informuoja mokinio tėvus (globėjus,

rūpintojus) telefonu, jiems neprisiskambinus, informuoja rašydamas pranešimą elektroniniame dienyne, taip pat informuoja žodžiu mokinio klasės vadovą.

IV. MOKYKLOS DIREKTORIAUS AR JO ĮGALIOTO ASMENS IŠKVIETIMAS

18. Mokyklos darbuotojas gali išsikviesti direktorių, jo pavaduotoją, socialinį pedagogą, kad padėtų nutraukti netinkamą mokinio ar mokinių grupės elgesį.

19. Mokyklos direktorius, jo pavaduotoja ar socialinis pedagogas tarpininkauja sprendžiant mokyklos darbuotojo ir mokinio ar mokinių grupės konfliktą, taip pat padeda mokyklos darbuotojui numatyti tolesnes mokinio(-ių) ugdymosi proceso organizavimo galimybes bei pagal kompetencijas padeda inicijuoti ir (ar) spręsti švietimo pagalbos arba drausminių auklėjamojo poveikio priemonių taikymą mokiniui(-iams).

20. Informuojami mokinio tėvai arba vienas iš jų telefonu (jiems neprisiskambinus, rašomas pranešimas elektroniniame dienyne), taip pat apie taikytą priemonę informuojamas klasės vadovas.

V. MOKINIO DAIKTŲ PATIKRINIMAS

21. Jeigu mokyklos darbuotojui kyla pagrįstų įtarimų, jog mokinys gali turėti draudžiamų daiktų, jis nedelsdamas apie tai informuoja direktorių arba jo pavaduotoją, socialinį pedagogą.

22. Mokyklos darbuotojas ir direktorius/ jo pavaduotojas, socialinis pedagogas turi teisę mokinio paprašyti parodyti jo asmeninius daiktus.

23. Parodymo metu dalyvauja pats mokinys ir ne mažiau kaip 2 mokyklos darbuotojai. Paaiškėjus, kad mokinys turi draudžiamų daiktų, apie tai nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas jų ir, esant būtinybei, teritorinė policijos įstaiga.

24. Jei mokinys nesutinka parodyti daiktų, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir jie kviečiami atvykti į mokyklą. Jiems nesutikus atvykti ir (ar) neatvykus nustatytu laiku, taip pat esant būtinybei, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojama teritorinė policijos įstaiga.

VI. PAGRĮSTI FIZINIAI VEIKSMAI

25. Mokyklos darbuotojas pagrįstus fizinius veiksmus mokinio atžvilgiu gali taikyti tik tais atvejais, kai siekiama:

25.1. apsaugoti mokinį nuo savęs ar kitų asmenų (su)žalojimo;

25.2. užkirsti kelią ir (ar) nutraukti smurtinį mokinio elgesį prieš kitus mokinius, mokyklos darbuotojus ar kitus aplinkinius asmenis;

25.3. neleisti mokiniui palikti patalpos, jeigu jo pasišalinimas kelia grėsmę jo paties ar kitų asmenų saugumui;

25.4. nutraukti mokinių tarpusavio muštynes, jei mokinys(-iai) nereaguoja į žodinius mokyklos darbuotojo paliepimus jas nutraukti;

25.5. nutraukti mokinio veiksmus, kuriais niokojamas turtas, ir (ar) apsaugoti turtą nuo galimo sunaikinimo ar sugadinimo arba sustabdyti netvarką;

25.6. atskirti mokinį, griaunantį bendrą klasės tvarką ar mokyklos renginį, kai jis nepaiso pakartotinių reikalavimų ir raginimų laikytis elgesio taisyklių, išvesti jį iš patalpos (pavyzdžiui, klasės, salės, valgyklos ar pan.). Iš pamokos pašalintas mokinys, prižiūrimas mokyklos darbuotojo, atlieka mokytojo paskirtas užduotis mokykloje arba jam teikiama reikiama švietimo pagalba. Iš mokyklos renginio pašalintas mokinys yra prižiūrimas mokyklos darbuotojo, kol teigiamai pasikeičia jo elgesys (pavyzdžiui, mokinys nusiramina, pažada tinkamai elgtis ir pan.) arba kol mokinį pasiima jo tėvai (globėjai, rūpintojai).

26. Pagrįsti fiziniai veiksmai varijuoja nuo stovėjimo tarp mokinių gresiant potencialiam atviram jų konfliktui, stovėjimo prieš mokinį, siekiant užkirsti kelią pavojingam mokinio elgesiui (pavyzdžiui, siekiant atitverti kelią prie lango, jei mokinys grasina išsokti, ar pan.), vedimo paėmus už rankos iki mokinio sulaikymo, fiziškai apribojant jo veiksmus. Mokinio sulaikymas gali būti naudojamas tik ekstremaliose situacijose (pavyzdžiui, kai siekiama nutraukti mokinių muštynes, jeigu nėra kitų galimybių jų išskirti nenaudojant fizinės intervencijos; kai siekiama nutraukti mokinio save žalojančią elgesį, jį apglėbiant ir laikant tol, kol mokinys nurims, ir pan.).

27. Fizinis kontaktas su mokiniu yra laikomas tinkamu tokiose situacijose:

- 27.1. mokinį(-ius) laikant už rankos(-ų), sudarant ratą, žaidžiant žaidimus;
- 27.2. mokinį vedant už rankos;
- 27.3. guodžiant mokinį;
- 27.4. pasveikinant mokinį;
- 27.5. padedant neįgaliam mokiniui;
- 27.5. mokant mokinį groti instrumentu, šokti;
- 27.6. rodant mokiniui, kaip atlikti fizinius pratimus;
- 27.7. rodant mokiniui, kaip tinkamai laikyti rašymo, piešimo, kitas ugdymosi procese naudojamas priemonės;
- 27.8. teikiant pirmąją pagalbą;
- 27.9. kitose sveikatai nekenksmingose situacijose.

28. Fiziniai veiksmai laikomi nepagrįstais, draudžiamais ir traktuojami kaip smurtas mokinio atžvilgiu tokiais atvejais, kai jie:

- 28.1. naudojami kaip bausmė;
- 28.2. naudojami norint pademonstruoti savo viršenybę;
- 28.3. naudojami siekiant sukelti vaikui skausmą;
- 28.4. naudojami kaip pykčio, nesivaldymo išraiška.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29. Skundai dėl poveikio priemonių mokiniui taikymo nuodugnai ir operatyviai išnagrinėjami teisės aktų ir mokyklos veiklą reglamentuojančių dokumentų nustatyta tvarka.

30. Apie nustatytus vaiko teisių pažeidimus mokykla informuoja kompetentingas valstybės ir (ar) savivaldybės institucijas.

31. Su Aprašu pasirašytinai supažindinami visi mokyklos bendruomenės nariai:

- 31.1. mokiniai - klasės valandėlių metu;
 - 31.2. mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) - tėvų susirinkimo metu;
 - 31.3. mokyklos darbuotojai – darbuotojų susirinkimo metu.
32. Aprašas skelbiamas mokyklos internetinėje svetainėje.
-

**PRITAIKYTŲ POVEIKIO PRIEMONIŲ NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS
REGISTRACIJOS ŽURNALAS**

Galimos poveikio priemonės:

Pagrįsti fiziniai veiksmai

Ugdymo vietos pakeitimas

Socialinio pedagogo, mokyklos slaugytojos, direktoriaus pavaduotojo, direktoriaus iškvietimas

Daiktų patikrinimas

Atvejo Eil. Nr.	Data/ Laikas	Poveikio priemonę pritaikiusio mokytojo vardas, pavardė, dėstomas dalykas	Mokinio, kuriam buvo pritaikyta poveikio priemonė vardas, pavardė, klasė	Pritaikyta poveikio priemonė	Tėvų (globėjų, rūpintojų) informavimas apie poveikio priemonės pritaikymą	Pastabos

**POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO ir ŠVIETIMO PAGALBOS NETINKAMAI
BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS TVARKOS ALGORITMAS**

